

SNÅSA KOMMUNE
Sørsivegen 6
7760 SNÅSA

Trondheim, 13.07.2023

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2023/2979

Saksbehandler:
Ole Roar Davidsen

Svar på søknad om skadefelling av brunbjørn i Snåsa kommune 2023

Vi viser til søknad 5. juli 2023 fra Snåsa kommune om å felle en bjørn i bjørn i område i Roktdalen/Skjækra sendt til Statsforvalteren i Trøndelag. Bakgrunnen for søknaden er funn av 3 sauekadaver ved Tverrelva i Roktdalen, og søknaden er et ledd i formaliseringen av muntlig søknad om fellingstillatelse formidlet til Statsforvalteren den 04.07.2023.

Statsforvalteren har vurdert at det er overveiende sannsynlighet for at binne med unger er involvert i denne skadesituasjonen, og oversendte søknaden til Miljødirektoratet for behandling. Vi viser videre til brev fra Nord-Trøndelag Sau og Geit sine innspill om positivt svar på søknaden i brev mottatt 11. juli 2023.

Vedtak

Miljødirektoratet avslår søknaden om å felle binne med unger i Roktdalen i Snåsa kommune. Avslaget ble formidlet muntlig til fellingsleder Kåre Selliås 11. juli.

Vedtaket er fattet etter naturmangfoldloven § 18 første ledd b) og rovviltforskriften § 13. Du finner [naturmangfoldloven](#) og [rovviltforskriften](#) i sin helhet på Lovdata.no.

[Representantforslag 163 S \(2010-2011\)](#) (Stortinget.no) ligger også til grunn for vurderingene.

Kort om bakgrunnen for saken

Brunbjørnen er fredet. Det er likevel mulig å felle brunbjørn, blant annet for å hindre skade på husdyr eller tamrein. Vilkårene for fellingstillatelsen er at felling ikke skal være til skade for bestandens overlevelse, og at formålet ikke kan bli oppnådd på annen tilfredsstillende måte.

Stortingets rovviltforlik fra 2011 gir føringene for forvaltningen av rovvilt i Norge. Den todelte målsettingen i forliket, som vektlegger både rovviltbestandens overlevelse og hensynet til levedyktige beitenæringer, er det grunnleggende prinsippet i forvaltningen.

Stortinget har fastsatt et nasjonalt mål for hvor mange ungekull med brunbjørn det skal fødes i Norge hvert år. Bestandsmålet er fordelt i utvalgte forvaltningsregioner for rovvilt. De regionale rovviltnemndene har i sine forvaltningsplaner for rovvilt lagt grunnlaget for en geografisk

differensiert forvaltning innenfor regionene, med prioriterte bjørneområder og prioriterte beiteområder.

Vi kan vedta eller beslutte ekstraordinære uttak av bjørn, også binne med unger. Med ekstraordinære uttak mener vi våre vedtak eller beslutninger om skadefelling av brunbjørn, som Statens naturoppsyn gjennomfører i tråd med fellingsinstruksen.

Bestandssituasjonen og overvåkingen av brunbjørn i rovviltregion 6

Stortinget har fastsatt følgende bestandsmål for brunbjørn:

- Antall ungekull for landet: 13
- Antall ungekull for regionen: 3

Bestanden av brunbjørn i Norge blir primært overvåket ved å analysere DNA fra innsamlede ekskrement og hår. De analyserte prøvene med DNA gjør det mulig å slå fast hvor mange brunbjørn som minimum har vært innom Norge i løpet av ett år, hvor de har oppholdt seg og fordelingen mellom hanner og binner. Rapporteringsfristen for overvåking av brunbjørn er 1. april påfølgende år.

Bestandsmålet er gitt i antall årlige ungekull. Overvåkingen benytter en modell, som er utviklet av Det skandinaviske bjørneprosjektet (Bischof og Swenson 2010), til å beregne hvor mange kull som sannsynligvis er født i Norge hvert år. Modellen tar utgangspunkt i det innsamlede DNA-materialet og bygger blant annet på kunnskap om fordeling mellom kjønn og alder i den svenske brunbjørnebestanden. Den baserer seg også på kunnskap om hvor ofte binnene føder og hvor gamle de er første gang de føder, størrelsen på leveområdene og dødeligheten i bestanden. Siste års rapport fra Rovdata (NINA rapport 2267) viser at det i 2022 ble påvist 175 ulike bjørner i Norge, 79 hunnbjørner og 96 hannbjørner. I region 8 ble det påvist 71 bjørner.

Basert på prøver fra påviste hunnbjørner ble det estimert at det var 9,5 ungekull i 2022 i Norge. For region 6 er antall ungekull estimert til 1,4.

Skadesituasjonen og erstatninger for rovviltskader i region 6

Så langt i år er det påvist 23 skader forårsaket skader på sau i regionen i 2023. I løpet av beitesesongen 2022 ble det påvist 233 skader på sau som tapt til bjørn og Statsforvalteren i Trøndelag utbetalte erstatning for 856 sau som tap til bjørn. Totalt ble det erstattet 186 rein tapt til bjørn for reindriftsåret 2021/2022 i Trøndelag og Hedmark.

Bakgrunn for søknaden

Søknad om felling av bjørn

Bakgrunnen for søknaden fra Snåsa kommune 5. juli er funn av 3 saukadaver ved Tverrelva i Roktdalen. Statsforvalteren mottok muntlig søknad fra Snåsa kommune v/Kåre Selliås kl. 11:54, tirsdag 4. juli, og Statsforvalteren i Trøndelag mottok skriftlig søknad 5 juli. 3 kadaver er bekreftet tatt av bjørn. Statsforvalteren viser til at kommunen har muntlig presisert at de søker ikke skadefelling på binne med unger.

Statsforvalteren i Trøndelag oversendte søknad om felling av bjørn til Miljødirektoratet 5. juli og skriver i oversendelsen:

"Statsforvalteren har gjort en vurdering av om vi har myndighet til å behandle saken jf. føringer fra KLD og rovviltnemnda i region 6. Per nå har Statsforvalteren kun dokumentert kunnskap om at det oppholder seg en binne med unger i området. Bilde av binne med unger er tatt på viltkamera i forrige uke (29. juni – se vedlagt bilde – rovbaserID: R552389), ca. 1 mil fra stedet med de ferske skadene. Statsforvalteren har ingen informasjon om at det oppholder seg andre bjørner enn binne med to unger i området, samtidig som at man aldri kan ikke utelukke at det også oppholder seg andre bjørner i området. En hannbjørn er registrert i starten av mai (4. mai med individnummer NT186), og en hannbjørn er felt på skadefelling i Verdal kommune forrige uke (ca. 4 mil fra påvist funn fra NT186).

Slik situasjonen framstår nå vurderer Statsforvalteren at det er overveiende sannsynlighet for at binne med unger er involvert i denne skadesituasjonen. Dersom det oppholder seg annen bjørn i området, som ikke er registrert pr. nå, kan det være vanskelig å skille hvilket individ som er skadevolder jf. rovviltforskriften § 9. Vi sender derfor søknaden over til Miljødirektoratet for videre behandling."

Miljødirektoratets vurderinger

Den geografisk differensierte forvaltningen innenfor regionene, med prioriterte bjørneområder og prioriterte beiteområder, er et viktig prinsipp i regelverket og rovviltforvaltningen. Prinsippet skal ivareta både rovviltbestandens overlevelse og hensynet til levedyktige beitenæringer.

Skadefelling er primært et virkemiddel som kan iverksettes dersom det oppstår en akutt skadesituasjon, og dersom det ikke finnes en annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. For å iverksette en skadefelling, må det foreligge kadaver eller skader som kan undersøkes og påvises at det er bjørn som er årsaken. Skadene må også se ut til å kunne fortsette.

Vi kan gi tillatelse til skadefelling dersom det er sannsynlig at skadene vil vedvare og vi ikke kan iverksette andre rimelige, forebyggende tiltak. Dersom skadehistorikken og skadepotensialet er omfattende og sannsynlig, kan vi, i særskilte tilfeller, vurdere uttak uten at det har skjedd skader. De potensielle skadene må i så fall kunne oppstå innen en viss nærhet i tid.

Vi har lagt vekt på følgende i vurderingene vår:

- skadehistorikken og skadepotensialet på sau og tamrein i regionen
- bestandssituasjonen for brunbjørn i regionen
- den geografiske differensieringen av prioriterte beiteområder og forvaltningsområdet for brunbjørn nedfelt i forvaltningsplanen
- den nasjonale bestandsstatusen for brunbjørn

Vurdering av søknad om uttak av binne med unger

I forbindelse med bilde av binne med unger er tatt på viltkamera 29. juni ble det gjennomført feltkontroll med tjenestehund av SNO, hvor de sporer og samler til sammen 9 DNA-prøver.

Ytterligere 1 hårprøve blir påvist i forbindelse med funn av de 3 kadaver av voksen sau 4 juli, med antatt skadedato 3. – 4. juli 2023. Prøven sendes inn for hasteanalyse sammen med vevsprøve fra bjørn felt i Verdal 29. juni.

Det blir funnet 1 nytt kadaver av voksen sau, 5 juli som blir undersøkt av SNO dagen etterpå og blir påvist tatt av bjørn, med antatt skadedato 4. – 5. juli 2023.

Det blir funnet 1 nytt kadaver av voksen sau 6 juli. Denne blir undersøkt av SNO dagen etterpå og blir påvist tatt av bjørn, med antatt skadedato 5. – 6. juli 2023. Det blir funnet 2 nye kadaver av voksen sau. Disse blir undersøkt av SNO samme dag og som tatt av bjørn, med antatt skadedato 9. – 10. juli 2023.

Resultatet fra 8 prøver ble mottatt fredag 7. juli, og de fungerende prøvene viser registrering av binne NT125. Kommunen og fellingsleder Kåre Selliås har blitt underrettet om resultatet og våre foreløpige vurderinger underveis.

Miljødirektoratet mottok svar på siste innleverte prøver 11. juli 2023, inkludert prøven som var funnet ved et kadaver i forbindelse med skadesituasjonen i Roktdalen. Denne prøven gav ikke resultat, dvs det var ikke mulig å fastslå kjønn eller individ. Dermed har vi ikke noe mer info om kjente individer av bjørn, annet enn prøver som har gitt informasjon om binne NT125 i området. Ut fra bildet fra viltkamera, samt SNOs befaring på stedet anser vi det som sannsynlig at binna går med årsunger.

Det er så langt påvist 7 sau tapt til bjørn i Roktdalen, fra 4. juli til 10. juli. Vår vurdering er at det er sannsynlig at det er binne NT125 som går med årsunger og har forårsaket skader. Vi er ikke kjent med at det er andre individer av bjørn i området. Vi vurderer at det ikke er grunnlag for å iverksette skadefelling av binne med unger i det aktuelle området i Roktdalen. Binna NT125 har vært registrert via DNA overvåkingen fra første gang i 2016, og hun har benyttet områder både innenfor forvaltningsområdet for bjørn samt området utenfor i beiteprioriterte område, bla i Roktdalen.

Vi viser til at hunndyr er den mest begrensende faktoren for bjørnebestanders tilvekstpotensiale. Dette er særlig viktig å ta hensyn til i forvaltning av brunbjørn hvor den norske bestanden er under fastsatt bestandsmål og hvor det er et ønske om at bestanden skal øke mot bestandsmålet. I region 6 er det også viktig å ivareta binner da bestanden fortsatt ligger under bestandsmålet på 3 årlige ungekull. Estimert antall ungekull for siste overvåkingssesong 2022 er 1,4 ungekull. Et eventuelt uttak av en voksen binne påvirker både nåværende og fremtidig bestandstall, og størst reduserende effekt kan forventes ved uttak av voksne binner i reprodutiv alder. Miljødirektoratet har som følge av dette en høy terskel for å innvilge felling av binne med unger.

Miljødirektoratet er kjent med at Statsforvalteren i Trøndelag har gitt beitebrukere tilsagn om midler for å ha tilsyn med sau og lam i området, og vi oppfordrer til fortsatt god dialog med Statsforvalter i den forbindelse samt og vurdere mulige tiltak for å forhindre ytterlig skade.

Miljødirektoratet viser til at en binne med årsunger normalt har en begrenset aksjonsradius som følge av at ungene ikke kan bevege seg over lange avstander.

Klagerett

Dere kan klage på vedtaket. Fristen for å klage er tre uker fra dere har mottatt dette brevet. Klagen sendes til Miljødirektoratet.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Susanne Hanssen
fung. seksjonsleder

Ole Roar Davidsen
seniorrådgiver

Kopi til:

STATSFORVALTEREN I TRØNDELAG	Postboks 2600	7734	STEINKJER
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET	Postboks 8013 DEP	0030	OSLO
Landbruks- og matdepartementet	Postboks 8007 Dep	0030	OSLO
LANDBRUKSDIREKTORATET	Postboks 56	7701	STEINKJER
MATTILSYNET	Felles postmottak Postboks 383	2381	BRUMUNDDAL